

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXI. évfolyam, 112. szám

2018/5.

Szupervízió

Kemény Bertalan a gondnoki rendszert a helyi (települési) közösségi kapcsolatok szorosabbra fűzésének, a szolidaritásra, a szolgáltatásokhoz való közösségi hozzáférésre építő, a népességmegtartó képesség erősítésére szolgáló vidékfejlesztési rendszerként álmolta meg. Sajnos az elöregedéssel és az újkori elmagányosodással egyre inkább az elesettek számára biztosított rendszerszintű, természetbeli szociális szolgáltatással alakult.

A szolgálatban dolgozó gondnokoknak – az erős lelki terhek okán – gyakran kell nehézséggel szembe nézniük. A hálózatos segítség hiányában sokszor maradnak egyedül a problémáikkal, sőt egyre nehezebben tudják bevonni egy-egy ügy megoldásába a folyamatosan átalakuló közigazgatási rendszer szintén túlterhelt illetékes szakembereit is. Ezért fontos, hogy a kiszolgáltatottság, az egyedüllét, a tehetetlenség érzésével szemben olyan elsajátítható lélektani munkaformákkal ismerkedhessen meg egy gondnok, mint a szupervízió. Ha ugyanis azt érzi, hogy túl nehéz a munkája, bosszantják ellátottjai, vagy nem jön ki a felettesével, akkor ezek olyan jellegű problémák, amelyek maguktól nem oldódnak meg, akkor juthat el a kiegészítő állapotába, és akár lelki eredetű betegségek is jelentkezhetnek. Azonban, ha az elakadásával foglalkozik, akkor ez közös tanulással, a szakmai- és az emberi fejlődése egyik lehetőségévé válhat.

A kötelező képzés részeként megjelenő csoportos szupervízió ápolja a gondnokok segítő szolgálatát és egyfajta „karbantartást” jelent szakmai személyiségük számára. A közös hivatás összeköti a szupervíziós csoport tagjait, akik szinte fél szavakból is megértik egymást, hiszen örömeik, nehézségeik hasonlóak. Ennek keretében a kötelezően megtartandó gondnoki fórumok kommunikációs formái, a gyűlésen való csoportos munkája, a szakmai fórum vezetéséhez szükséges kommunikációs technikái – egymás számára adott tapasztalati tanácsokkal, közösen eltervezhető. Ez oldja a (köz)szepléstől való szorongást, felkészít az esetleges ellenállások kezelésére, közösen elképzelt, élményteli eseménnyé változtatva a fórumot.

A képzések szupervízióiról eddig pozitív visszajelzések érkeztek a gondnokok részéről. Úgy érezték az átélt figyelem, a szeretetteljes közös munka hatására csökkent a kiszolgáltatottság-érzésük, mindennapi terheiket könnyebbnek érezték, erősödött a kollegiális szolidaritásuk, nőtt az önbizalmuk. Minden esetben jelezték, hogy örömmel folytatnák – a képzési órákon túl is – a szupervíziós folyamatot.

Eperjesi Tamás

Kányádi Sándor: **Jövendőmondás Ady Endre lapjaiból**

*volt ámtások után új
s legújabb ámtások
szemeket próbáló kódén
átlátni nincs ma látnok*

*nincs az az elektronikus
csoda nincs az az isten
aki e nyálkás undorok-
undorán átsegítsen*

*csak kussolás csak senyvedés
a bátrak belehalnak
újabb ámtók jönnek és
nem lesznek forradalmak*

Fotó: Uhljár András

TÖOSZ javaslatok a falu- és tanyagondnok szolgálatok megerősítésére

Milyen is a magyar falu?

A 2018-as országgyűlési választások előtt Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke levélben kereste meg a kistelepülések polgármestereit, amelyben meghirdette a Magyar Falvak Programot. A Program fő célja a kistelepülések megerősítése és lakóik megtartása, mert Magyarország kormánya számára különösen fontosak az apró falvak és kistelepülések.

A Modern Falvak Program meghirdetését követően a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) a folyamatok meggyorsítása érdekében szakértők, önkormányzati szövetségek, szervezetek bevonásával munkacsoportot hozott létre, hogy beavatkozási javaslatot állítson össze, amely biztosítja az egyedi fejlesztési utak tervezését és megvalósítását. A munkába bekapcsolódott a Miniszterelnökség Modern Települések Fejlesztéséért felelős Kormánybiztos, a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztérium, és az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakértői is. A munkacsoportban több mint száz önkormányzati vezető és szakember dolgozott.

A Magyar Falvak Program komplex beavatkozásokat feltételez, szinergiával nem rendelkező pontszerű fejlesztésekkel a negatív demográfiai folyamatokat a munkacsoport nem tartja megfordíthatónak. Az előzetes helyzetfeltárás és az eddigi programok tapasztalatai alapján a munkacsoport által nyolc tématerület került azonosításra, ahol azonnali és a következő fejlesztési ciklus érintő strukturális beavatkozások tervezése, előkészítése szükséges:

- letelepedés,
- helyi közösségek – okos vidék,
- megélhetés,
- infrastruktúra,
- közösségi közlekedés,
- közszolgáltatások,
- együttműködés – helyi menedzsment,
- fejlesztési programok.

A Magyar Falvak Program fő célja a helyben maradás és a vidéken történő letelepedés ösztönzése. Nemzeti érdekünk, hogy a vidék ne ürüljön ki, hanem a városi élet teljes jogú alternatívájaként jelenjen meg, visszavárva a külföldön dolgozó magyar fiatalokat is.

A kitűzött cél a megélhetés lehetőségének a biztosítása, a szolgáltatások elérhetőségének a megteremtése és a közösségbe történő beilleszkedés elősegítése a közösségek erősítése által érhető el. A népességmegtartás és lélekszámban történő növekedéshez kormányzati akaratra, térségi és települési szándéokra, valamint a térségben lévő humán erőforrás megerősítésére van szükség.

A letelepedés, illetve helyben maradás alapfeltételei közül a legfontosabbak a lakhatási feltételek, a jövedelem-szerzés lehetősége, az életminőség biztosítását jelentő szolgáltatások megléte és elérhetősége, valamint a befogadó helyi közösségek működése.

A fő cél elérését biztosító részeclemek:

– Lakhatás feltételeinek biztosításával támogatni a helyben maradókat, illetve letelepedni szándékozókat.

– Támogatni kell az ipari és szolgáltató vállalkozások betelepülését a működéshez szükséges humán erőforrás térségi letelepedésének biztosításával, valamint a szükséges szolgáltatások térségi elérésével. Térségi gazdaságfejlesztési programokra van szükség.

– A szolgáltatások térségi szintű fejlesztésével biztosítani a helyben lakók életminőségét, valamint a vállalkozások letelepedését. Meg kell határozni a térségi minimum szolgáltatásokat, illetve biztosítani kell azok elérhetőségét. A fejlesztési programok tekintetében ehhez a minimum szinthez kell igazítani a tervezett fejlesztéseket.

– A falugondnoki szolgálat és falubusz feladatfinanszírozásának felülvizsgálata, a külterületi lakott részek általi elérhetőség biztosítása, a szükséges szabályozási és támogatási korrekciók elvégzése. A falugondnoki szolgálat folyamatosan, a jövőben is a település minden lakosa számára biztosítsa a helyben nem megtalálható közszolgáltatásokhoz a hozzájutást.

– Községi közlekedés és az úthálózat fejlesztése a szolgáltatások elérése és a vállalkozások letelepedésének és működésének érdekében.

– Digitális Jólét Program elemeinek, digitális infrastruktúra (például: szélessávú internet) és szolgáltatások helyben elérhető biztosítása.

– Befogadó, helyi értékeken és identitáson alapuló közösségek fejlesztése, innovatív helyi kezdeményezések támogatásával, a meglévő közösségi terek felhasználásával, újra pozicionálásával.

– A térségben a közcélú, közszolgáltatást szolgáló ingatlan és infrastruktúraállomány fejlesztése, felújítása, valamint ahol ez releváns az ezekben nyújtott szolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközállomány megújítása, kibővítése, fejlesztése.

– Térségi együttműködések létrehozása, a térség gazdaság szerkezetéhez igazodva a lakhatás életminőségének és a gazdaság fejlesztése érdekében.

A munkacsoport az egyes tématerületekre javaslatokat dolgozott, amelyek az adott terület helyzetértékelését követően egyrészt konkrét azonnali beavatkozásokat határoztak meg, valamint javaslatokat fogalmaztak meg a szükséges strukturális változásokra.

A lakosok és a vállalkozások a lakhatásukhoz, működésükhöz szükséges szolgáltatásokat egységesen kezelik, nem választják szét az kormányzat, az önkormányzat, vagy a vállalkozások által üzemeltetett vállalkozásokat. A szolgáltatások elvárása mára nem településekhez, hanem térségekhez kötődik, így a szolgáltatások nyújtása területén is fontossá vált a térségi koordináció, együttműködés. A szolgáltatások a gazdaságfejlesztés versenytényezőjévé váltak, mert csak meglétük esetén biztosítható a szükséges humánerőforrás térségi letelepedése.

A térségi szolgáltatások meglétének, színvonalának mérésére nem áll rendelkezésre egységes módszertan (térségi szolgáltatási színvonal mérése, elérhető szolgáltatási minimum meghatározása), adatbázis, így az egyes térségek szolgáltatási környezete csak helyben megismerhető, ami versenyhátrányt jelent a vidéki térségek részére.

A falugondnokság a vidékfejlesztés szelíd módszere. Nem kötelező önkormányzati feladat a falu- és tanyagondnokság. 1990-től működnek falu- és tanyagondnoki szolgálatok. 600 főig falu, a külterülettel, vagy egyéb belterülettel rendelkező települések esetében egy körzetben: 70-400 főig tanyagondnokság. A falu- és tanyagondnoki szolgálat igénybevétele ingyenes.

A falu- és tanyagondnokság feladata a szolgáltatásokhoz való hozzáférés (például: nevelési, oktatási, kulturális, kereskedelmi, egészségügyi, szociális, államigazgatási) biztosítása, teljes körű segítése (például: ügyintézés, szervezés, nyomon követés). A falugondnok nem sofőr, a szállítási tevékenység csak eszköz ahhoz, hogy a sokrétű feladatait ellássa. A szolgálatnak csak egy eleme a szállítás. Jelenleg 1500 falu- és tanyagondnokságról beszélünk. A fenntartók többségében önkormányzatok, de működtetnek szolgálatokat az egyházak, egyesületek, sőt önkormányzati, kistérségi intézmények is.

A falugondnoki szolgáltatás működésében a 200 és 600 fő lakosság szám esetén nem fér bele a menetrendszerinti közlekedéshez való rácsatlakozás biztosítása.

A falugondnoki szolgálat, a 200 fő alatti települések esetében munkanapokon, munkaidőben reggel, délben és délután biztosítsa a lakosok számára legközelebbi tömeg-

közlekedéshez való hozzájutást. A 200-600 fős települések esetében térségi vagy járási hatáskör lenne a menetrendek összehangolása (MÁV, VOLÁN) és vétójoga. A VOLÁN általi feladat-ellátás sem az önkormányzatoknak, sem a lakosoknak nem jelenthet nagyobb anyagi terhet, mint most.

A munkacsoport – falugondnoki és tanyagondnoki szolgálatot érintő – javaslatai a kormány részére:

Falugondnoki rendszer fejlesztése

Intézkedés elnevezése	Gépjárműcsere
Az intézkedés célja	A falu- és tanyagondnoki szolgálat tárgyi feltételeinek biztosítása. Falu- és tanyagondnoki busz gépjárművek cseréje, új járművek beszerzése (10.000.000 Ft/gépjármű).
Az intézkedés tartalma	5 év
Javasolt felelős(ök)	Belügyminisztérium, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Pénzügyminisztérium
Javasolt ütemezés	2019-2023
Becsült forrásigény	évi 3 Mrd Ft
Forrástérkép	MÁK, helyi önkormányzatok
Javasolt indikátor(ok)	300 db gépjármű/év (10 MFt/gépjármű)
Egyéb megjegyzések	6 év után lehetőség a gépjármű cserére

Intézkedés elnevezése	Állami finanszírozás
Az intézkedés célja	Falugondnokság feladatfinanszírozásának felülvizsgálata. A falu- és tanyagondnoki szolgálat folyamatos működésének biztosítása.
Az intézkedés tartalma	Az állami finanszírozás emelése.
Javasolt felelős(ök)	Belügyminisztérium, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Pénzügyminisztérium
Javasolt ütemezés	2019-2030
Becsült forrásigény	évi 9,3 Mrd Ft
Javasolt indikátor(ok)	1500 szolgálat (6,2 MFt/szolgálat). Falu- és tanyagondnokságok száma. Ellátottak száma, gépjárművek száma.

Intézkedés elnevezése	A kistépülések lakosai számára a menetrend szerinti közlekedéshez való csatlakozás biztosítása 600 fő lakónépesség alatt.
Az intézkedés célja	Menetrendek összehangolása.
Az intézkedés tartalma	200-600 fős településeken járási hatáskör legyen a menetrendek összehangolása és vétójoga (MÁV-VOLÁN).
Javasolt felelős(ök)	járások
Javasolt ütemezés	évente
Javasolt indikátor(ok)	A járat változtatások költsége nem lehet magasabb, mint a mostani tényleges VOLÁN-költség.

Dr. Gyergyák Ferenc
főtitkár, TÖOSZ

Határokon átívelő kutatás

Egyesületünk az EFOP-5.2.2-17-2017-00004 „Falugondnokság határok nélkül” – a falugondnoki szolgáltatás megújításának lehetőségei hálózati együttműködések által című pályázat keretében megvalósuló minél eredményesebb és pontosabb képet adó kutatás létrejöttének érdekében 2018. július 19-én, Szabadkára hívott össze megbeszélést a Vajdaságban működő falugondnoki szolgálatok közreműködésével megvalósuló kutatási kérdőív munkatervének kidolgozására.

A szabadkai megbeszéléseken résztvevő munkatársaknak, szakembereknek, egyesületi vezetőknek Csörsz Zelenák Katalin, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének ügyvezetője mutatta be a pályázatban

foglalt célkitűzéseket, mely a közel 30 esztendőes falugondnoki szolgáltatás megújításáról, fejlesztéséről és a hálózati együttműködések segítéséről szól. A jelen lévő vajdasági szakemberek hallhatták, hogy nálunk, Magyarországon, normatív alapon támogatott, de a szociális szféra által finanszírozott és szabályozott komplex szolgáltatásról beszélhetünk.

Ezt követően a vajdasági egyesületi vezetők megismertették a magyarországi partnerekkel és kutatókkal, hogy náluk a külhoni területeken a szolgáltatás nem része a központi állami ellátási struktúrának, így még központi szabályozása sem létezik. A fenntartási nehézségek okán alakult ki az a helyzet, hogy sokféle, előreutató megoldáso-

kat is felmutató gyakorlatok születtek szerte a Vajdaságban és Erdélyben. A kutatás részleteibe Schwarcz Gyöngyi, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet osztályvezetője nyújtott betekintést. A pályázatban foglalt kutatás keretében a Nemzetstratégiai Kutatóintézet munkatársai megvizsgálják a Magyarországon működő szolgálatokat feladatellátás, finanszírozás és feladatszervezés szempontjából, illetve igyekeznek összegyűjteni a falugondnoki szolgálatok megreformálásával kapcsolatos elképzeléseiket. Valamint a külföldi bevont partnerek segítségével Erdélyben és Vajdaságban is felméri a szolgálatok tartalmi elemeit, pénzügyi hátterét, és tanulmányozzák az adaptálható jó gyakorlatokat.

Igaz, hogy nem lehet összehasonlítani a magyarországi és vajdasági falugondnokok munkáját, azonban összefüggéseket lehet találni. Éppen ezért tartottuk fontosnak, hogy a pályázat keretében egy határokon átívelő kutatás szülessen. Ugyanúgy, mint a magyarországi kérdőívek kidolgozásánál is fontosnak tartottuk, hogy azok minél könnyebben és gyorsabban kitölthetők legyenek. A falugondnoki szolgálatok működtetése és fenntartása miatti eltérések miatt a helyi közösségi vezetőkkel is interjúk készítését tervezik a Nemzetstratégiai Kutatóintézet munkatársai.

Bajban is jött segítség

Tisztelettel köszöntöm a Duna-Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél olvasóit. Pál Gyula vagyok, a Tolna megyei Zomba község falugondnoka, a Tolna Megyei Egyesület Elnöke. Azért kértem az újságban helyet, hogy elmondhassam a nyári nyaralásunk történetét, és köszönetet mondhassak egy falugondnoknak.

Mint gondolom sokan, mi is a feleséggel már tavasszal előkészítettük nyaralásunkat. Történetesen egy falugondnoki látóút óta, már harmadik éve Cserkeszölön töltünk el egy hetet, fizikailag és lelkileg is feltöltődve ebben az időszakban. Így volt ez az idén nyáron is.

Augusztus 6-án el is indultunk, csak nem értünk oda, ugyanis balesetet szenvedtünk úti célunk előtt 15 km-rel.

Ugyan véletlenek voltunk, de a végeredmény ugyanaz. Ott álltunk az út szélén egy totálkáros autóval, de nekünk – szokták mondani – hajunk szála nem görbült. A kezdeti döbbenet után, hasított belénk, és most mit csináljunk? Hazamegyünk, maradunk? Két fiunk felajánlotta, hogy eljönnek és beszéljünk az apartmanig. Sajnos, amikor a feleségem bepakolt, nem gondolta, hogy a poggyász nem a kényelmünket fogja szolgálni, hanem terhünkre lesz. Nejem kétségbe esve kérdezte, ha nem a család segítségével, akkor hogyan tesszük meg ezt a 15 km-t. Én akkor azt mondtam, falugondnok mindenhol van, és felhívtam Csörsz Zelenák Katalint, a Falugondnokok Duna-Tisza

Közi Egyesület ügyvezetőjét. A segítség rövid időn belül ott volt Mojzinger Ildikó tiszakürti tanyagondnok személyében, aki feleségemet és a poggyászatunkat a lefoglalt szállásra vitte. Hálásan köszönöm ezen a módon és ebben a körben Ildikónak. Este még arra is volt gondja, megkérdezze, hogy én bekerültem-e a szállásra.

Még egy gondolat a személyes történetet félre téve, úgy gondolom, hogy a mi közösségünk, a falugondnokok – pontosan a megyét átívelő kapcsolat-tartás miatt – összetartó, munkánkból is adódóan empatikus, amelyet mi ebben a helyzetben közvetlenül megtapasztaltunk.

Még egyszer köszönjük a segítséget Ildikó, kívánunk jó egészséget, további jó munkát:

Pál Gyula és Pálné Tusa Angéla

Hírek

Sikeres vizsga

2018. augusztus 23-án sikeres vizsgát tett Bács-Kiskun megyéből 3, Pestből 2, Békésből 3, Csongrádból 2, Tolnából 3 és Baranyából 10, összesen 23 falu- és tanyagondnok. Az általuk elvégzett képzés 2018. március 19-én indult Kecskeméten. Egy falugondnok nem teljesítette a kötelező megyei gyakorlatot, így ő annak pótlása után, 2018. november 15-én vizsgázhat a jelenleg képzésre járó csoport résztvevőivel együtt.

Következő találkozó

Ballószög és Zsana után, 2018. november 22-én, Zákányszéken szervezünk falugondnoki találkozót, ahová a teljes működési területünkről hívjuk és várjuk a falu- és tanyagondnokokat, továbbá a fenntartók képviselőit (polgármester, jegyző, intézményvezető). A program szervezése folyamatban van, arról a későbbiekben, levélben küldünk tájékoztatást.

Gondoskodás az idősekről

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Módszertani Főosztályával történő együttműködés keretében 2018. szeptember 5-én, Budapesten, a Kamaraerdei Idősek Otthonában zajlott le az idősellátás budapesti és Pest megyei hálózati műhelymunka a Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálati Iroda és Besztercei András régiófelelős hálózati szakértő szervezésében.

A program két fő témája a falugondnoki és tanyagondnoki szolgálatok szerepe és kapcsolódási pontjai az idősek alapszolgáltatásaival, valamint az adatvédelem, GDPR voltak. Matolcsi-Papp Zoltán, az SZGYF Módszertani Főosztályának módszertani referense és Ráczné Németh Teodóra, az SZGYF Módszertani Főosztályának mb. főosztályvezetője előadásai után három szekcióban – falu- és tanyagondnoki feladatok és az alapszolgáltatások kapcsolata, adatvédelem a gyakorlatban az alapszolgáltatások és külön a szakellátás tekintetében – folytatódott a témák feldolgozása.

Matolcsi-Papp Zoltán az előadása során kihangsúlyozta, hogy a közel 1500 falu- és tanyagondnoki szolgálat, valamint a körülbelül 1350 házi segítségnyújtó 672 ezer ember életminőségét teszik jobbá a saját lakókörnyezetükben. Fontosnak tartja, hogy a segítségnyújtás személyközpontú legyen. A falu- és tanyagondnoki szolgálat valamint az alapszolgáltatások, kiemelten a házi segítségnyújtás között nagyon sok a

kapcsolódási pont, az együttműködési lehetőség. Kivetítette egymás mellé a falu- és tanyagondnoki szolgálat és a házi segítségnyújtás körébe tartozó tevékenységeket, amiben első ránézés után párhuzamosságokat lehet találni. A gyógyszerkiváltást hozta példának. Addig, amíg a házi segítségnyújtás keretében háztartási feladat, addig a falu- és tanyagondnoki szolgálat esetében a szállítási tevékenységbe tartozik, továbbá a falugondnok nemcsak a gyógyszer szállíthatja, nemcsak a szolgáltatást viszi az igénybevevőhöz, hanem az ellátottat is eljuttathatja a szolgáltatásnyújtás helyére, azaz a patikába.

Az előadó a falu- és tanyagondnoki szolgálatok működésének ellenőrzése során azt tapasztalja, hogy a szakmai programok megfelelnek a jogszabályi előírásoknak, de nem tükrözik az adott szolgálat egyedi jellegét, a ténylegesen végzett konkrét feladatokat, így, a helyi speciális igényekre épülő tevékenységek, szolgáltatási elemek, láthatatlanok.

A falu- és tanyagondnoki feladatok és az alapszolgáltatások kapcsolata szekcióban a falugondnoki és a tanyagondnoki szolgálat közötti különbségek, az azokat előidéző okok feltárása volt a téma. Matolcsi-Papp Zoltán kiemelte a bentlakásos falu- és tanyagondnoki képzés fontosságát, ahol a falu- és tanyagondnokok olyan kapcsolati hálót tudnak kiépíteni, ami a képzés után is hasznos segítséget nyújt számukra a feladatellátáshoz.

A Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló T/15381. számú törvényjavaslat 2. melléklet III.3.e) pontjában a falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás ellátásának támogatása 3.100.000,- Ft/szolgálat összeggel szerepelt. Ezzel szemben, a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló, 2017. évi C. törvény 2. melléklet III.3.e) szerint a falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás fajlagos összege 2.500.000,- Ft/szolgálat. A jogszabály e pontjának végén a következő kiegészítés található: „Közös szabály az a)-m) alpontok szerinti

Normatíva

támogatások fajlagos összegei tekintetében: A Kiegészítő szabályok 2.a) pontja szerinti igénylést követően, 2017. december 22-éig – az előirányzatból fennmaradó összeg erejéig – az államháztartásért felelős miniszter dönt az önkormányzatokat az a)-m) alpontok szerint megillető egyes támogatások kiegészítő fajlagos összegeiről.”

Több önkormányzati fenntartó megkeresett bennünket, hogy akkor most mennyi is a normatíva? A kér-

dést továbbítottuk az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya felé, ahonnan az alábbi válasz érkezett:

A helyi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások normatív hozzájárulásainak és normatív, kötött felhasználású támogatásainak igénylési rendszerén – EBR 42 – belül látható, hogy ki mennyi támogatásban részesül a feladat ellátása során. Minden település nézze meg az EBR 42 felületet és akkor láthatja, hogy mennyi a havi támogatása, ami a 3,1 millió Ft 1/12-ed része lesz.

Lakitelek-Tőserdőn zajlott az idei családi nap

Jókedv a bográcsok körül

Egyesületünk életében már régi hagyománynak és közkedvelt programnak számít a családi nap, ahol nem csak falu- és tanyagondnokok vesznek részt, hanem közvetlen hozzátartozóik is. Ezúttal 2018. augusztus 4-én gyűltünk össze, és ismét jól éreztük magunkat.

Szép, napos reggelre ébredtünk. A tanya- és falugondnokok közül sokan felkerekedtünk, hogy közösen kapcsolódjunk ki Lakitelek üdülőtérületén, Tőserdőn. A családi nap már évek óta alkalmat nyújt egyesületünk tagjainak, hogy egy napot együtt tölthessünk a kollégákkal, de úgy, hogy ezt a család, a barátok, ismerősök is megtapasztalhassák.

Több település is otthont adott már e rendezvényünknek. Emlékeinkben élnek a Szelidi-tónál, Kunfehértón és Bócsán eltöltött, feledhetetlen ízekkel, programokkal tarkított családi napok. Most először Lakitelek adott otthont a több mint háromszáz pihenni, kikapcsolódni vágyó kollégának, illetve vendégnek. Egy új helyszín mindig kihívás, és izgalomra ad okot, mind a

Kiss Anita, Lakitelek polgármestere

szervezők, mind a résztvevők részére. Ezzel a kezdeti izgalommal vágtunk neki árnyat adó helyet találni a bográcsállványoknak, főzési kellékeknek, hogy minél előbb rotyoghassanak az étek és betöltsék illatukkal a kemping területét. Az út porát finomabbnál finomabb itókákkal igyekeztünk leöblíteni, közben pedig a hazai sütik és a vetélkedőre szánt ajándékok részévé váltak a közös kínálatnak, hogy mindenki örömét lelje bennük. Miközben a bográcsok körül szorgoskodtak szakácsaink, a hús fák alatt baráti beszélgetések zajlottak. S hogy e színes forgatagról beszámolhassak, útnak indultam, és azt is lefényképeztem, hogy ki mit főz.

Az első falatok Ásotthalomról érkeztek. Bálint Lacitól megtudtam: mangalicaszíros kenyérral készültek. Három kilogramm zsírt kentek a tízkilónyi szeletelt kenyérré. Került rá persze kinek-kinek ízlése szerint lila hagyma, paradicsom. És egy háttérinfó: mély fájdalom, vagy éppen szerencse, hogy e nemes állat két napja lábát törte, s így finom zsír is sült ki belőle. A Tarhosi Molnár Pista libaszírt ken a kenyérré, s nem kellett sokat vartatni, mi lesz ma ebédre. Libaszíros sült burgonyát, rántott körmöt, libamájat sütő-

get, kihasználva a neki segítő ügyes kezeket. A „Csólyospálos szeretlek!” kötény árnyékában Császár János kerülgeti bográcsát, miben 25 kilogramm birkahús nyeri el végső ízét, s illatát. A pörkölt alapanyagát Csólyospálos önkormányzata állta. Csapatának igyekezetét a vendégsereg azzal jutalmazta, hogy elkészültekor elsőként törölte bográcsát szárazra.

A domaszékiek is birkát vágta, ők nyolcan érkeztek. Tizenkét kiló birka fődögél a kondérjukban, várva, mikor landolhat tányérunkban. Csemőről Turcsán Pista két bográcsot is leakasztott a szegről, az egyikben lecsó, a másikban csirkés laska fő. Mórahalom is kitett magáért: Farkas Ildikóval az élen szorgoskodnak egy bivalygulyással megtöltött 45 literes bogrács tövében. Ildikótól megtudom azt is, hogy a város önkormányzata jóvoltából került a bográcsba a jámbor bivaly, minek ízéről csak annyit, ha rajtunk múlik, hamar kihal az állat. Turcsán István és Molnár István nemcsak munkájával segítette rendezvényünket, hanem a feltálat ételek alapanyagának előteremtésével is.

Miközben bográcsról bográcsig sétáltam, a lángosok mellett Borbás Zoltánra, a Kelebiai Nyugdíjas Egyesület tagjára találtam. A „négyes fogat” már több éve süti nekünk a finom krumplis lángosát. Idén 20 kilogramm lisztből mintegy 270 lángost készítettek nagy-nagy szeretettel.

Lakitelek: itt aztán szép kakasok teremnek! Tóth Sándorné főzi őket. 28 kiló kakas „ül” békésen az 50 literes bográcsban, s hozzá főtt burgonya egy nagy tálban. Egy bográcsot régóta kerülgetek, belekukkantok, 70 töltött káposztát lelek benne. S hogy ki főzött nekünk ilyen finoma? Az ágasegyházi Tercsi Istvánné!

Összefutok egy régi ismerőssel, Rácz Laci bácsi amatőr királyi szakáccsal, aki már hivatalosan is a palacsintakirály cím birtokosa. Ő a szatymazi csapatot támogatja. Harminc kilogramm lisztből körülbelül 500 óriáspalacsintát készítenek. Töltelékük sárgabarack lekvár, fahéj, kakaó, na meg cimőt (ugrat Karácsony Gergő), az ízük pedig csuda jó.

Mindenhol nem is fordultam meg, annyira gazdag a felhozatal. Szőlők két ládában (Mojzinger Ildikó jóvoltából), két láda barack is ott állt glédában,

dinnyék sorjában (a lakitelekieknek köszönhetően). De kezdetét veszi a program: 15 csapat állt fel, egyenként 3-3 fővel. Csörszné Zelenák Kati sipszavára gyűltek össze egy vidám családi vetélkedőre. A meleg sem szegte kedvüket, egyensúlyozva vitték a sűrűket, zsákba futottak, ha kellett, ugróköteleztek, talicskázva mentek.

A családi nap résztvevőit a program házigazdája, Lakitelek polgármestere, Kiss Anita polgármester asszony köszöntötte. Köszöntőjében többek között elmondta: településük lakossága növekszik, ami a fejlődés fontos eleme. Beszélt a település eredményeiről: a Kalandparkról, a Holt-Tisza part Kontyvirág tanösvényről, a kem-

ping önkormányzathoz való visszakérelüléséről. Terveik között szerepel a kemping faházainak, fűtésének, illetve klimatizálásának megvalósítása, valamint egy országosan is egyedülálló biodesign medence megépítése.

Ezt követően a szatymazi Ficánkák Táncegyüttes fergeteges előadását nézhettük meg, akik tavalyi sikerüket is felülírták. A lakiteleki önkormányzat jóvoltából a strandon is vendégül láttak bennünket, csak a műút túloldalára kellett átsétálnunk. A nap végére kellemesen elfáradva, de élményekkel megrakodva tértünk haza. Megfogadtuk: jövőre ismét eljövünk a családi napra.

Egyre több a jó barát

Amikor először találkoztam Csörsz-né Zelenák Katalinnal és Friebert Gáborral, azaz Misivel a falu- és tanyagondnoki szolgálatot bemutató vajdasági konferencia szervezése kapcsán, első gondolatom az volt, hogy jó-jó, lehetőségeinkhez mérten besegítünk a szervezésbe és ennyi. A beszélgetés végén Misi csak ennyit mondott: „Ti meg jöttök Kunfehértóra, a családi napra.” Ezt olyan természetes közvetlenséggel mondta, mint ahogyan az ember egy szokványos családi eseményre a hozzá legközelebb állókat hívja. Váratlanul ért, meglepetésemben csak

nyagondnokok vendégszeretetét: pukkadásig ettük a finomabbnál-finomabb falatokat, arról nem is beszélve, hogy nem győztük elfogadni, vagy éppen visszautasítani a tömény italokat.

Következő évben már előre sejthettük, mi vár ránk. Bár ezúttal is virítottunk a piros pólókban, lángost is süttöttünk, rengeteg pálinkát kóstoltunk, de már bátrabban kérdezősködtünk, melyik bográcsban mi készül és tányérunkat is bátrabban nyújtottuk a kiszemelt bogrács fölé. És háááát, bemutatkoztunk. Megmutattuk, hogy nótázni, mulatozni mi is nagyon szeretünk...

között. (Horgos, IPA nyitó konferencia, Kishegyes-NCA pályázati megbeszélés, Öttömösön 2 workshop, Kishegyes-játsszóház a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekeknek két alkalommal is, Kispiac-workshop).

A következő két évben a határon átívelő pályázatnak köszönhetően több alkalommal találkoztunk, ami még inkább erősítette a két egyesület tagjai közötti barátságot. Ez a kötelék az évek során egyre jobban megszilárdult.

Most, a lakitelek-töserdei családi napon jelentkeztem Katalinnál, hogy szeretnék írni az idei rendezvényről. Rá kellett jönnöm, hogy a családi nappal kapcsolatos érzéseimről csak úgy tudok írni, ha a kezdetekig visszamegyek. A falugondnoki egyesület honlapján végignéztem a képgalériába feltöltött képeket (alkalomadtán ti is nézzétek meg, érdemes betekinteni nem csak a családi napokon készült képekbe, de a falugondnoki egyesület munkájába is). Ami legelőbb feltűnt: A képeken a kezdeti pár évben a kishegyesi piros pólósok egy kupacban vannak, viszont a legutóbb készült képeken már hol itt, hol ott tűnik fel egy-egy kishegyesi Női Fórumos. Ez jó jel. Nagyon jó jel.

Jó látni az ismerősök arcán az örömet az újbóli találkozásunk miatt, érezni az őszinte kézszorításokat, az öleléseket, bizony azt is jó tudni, hogy már milyen sokan megtanultatok, hogy Szerbiában bizony három puszi jár a találkozáskor, sőt még több is.

Kedves falu- és tanyagondnokok, le a kalappal előttetek, még akkor is a köz érdekében nyüzsögtök, amikor pihenőtök van, kikapcsolódás családdal, gyerekekkel, unokákkal. Á nem, ti ezen a napon se pihentek, hagymát pucoltok, vagy éppen paradicsomot, paprikát vagy húst daraboltok, zsíros kenyeret kentek, palacsintát süttök, vagy megszervezitek a kelebiai lángossütőket, pálinkát, süteményt kínálgattok, vagy éppen saját termésű szőlőt, őszibarackot, dinnyét... Erre csak az olyan elhivatott emberek képesek, amilyenek ti vagytok!

És még valami a végére: Várunk benneteket jövő év májusában Kishegyesre!

Zsidai Ezsébet

annyit kérdeztem, hogy mi az, hogy családi nap? Az egy közös nap – adta meg a választ Misi –, amit a falugondnokok, tanyagondnokok családjakkal, illetve egymással töltenek. Süttünk lángost, palacsintát, van zsíros kenyér lilahagymával, különféle bográcsosokat főzünk, van családi vetélkedő, lehet fürödni... Elfogadtam a meghívást, egy feltétellel, ha mi is süthetünk lángost.

Abban az évben piros Női Fórumos pólóinkban rettenetesen feltűnőek lehettünk, hiszen a többiek lengén, nyáriasan voltak öltözve, sőt szép számmal akadtak olyanok is, akiken csak fürdőruha volt. Alkalmunk volt rácsodálkozni a kelebiai lángossütőjére és a receptjűkre, ami más, mint a miénk, hiszen mi nem teszünk a tésztába főtt krumplit. Hamar megismerhettük a falu- és ta-

2010-ben már büszkén vittük magunkkal Kunfehértóra, Kishegyes település, illetve Szerbia első falugondnokát, Szűcs Istvánt. A falu- és tanyagondnokok inni- és enniával traktáltak bennünket, mi pedig a munkafeladataikkal kapcsolatos kérdések özőnével árasztottuk el vendéglátóinkat. Sok hasznos tanáccsal láttatok el bennünket, ami nagyon jól jött.

A következő esztendőben új helyszínt ismerhettünk meg, már mi is magunkénak éreztük a falugondnokok találkozóját, hiszen ekkora két új falugondnokkal büszkélkedhettünk és saját járművel érkeztünk Bócsára. A náddal fedett terasz alatt, illetve a fák hűvösében egyre több a jó barát, a jó ismerős, hiszen az eltelt egy év alatt számos találkozás volt a két egyesület

Tudni kell nemet mondani

Sorozatunkban bemutatjuk a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének szenior falu- és tanya-gondnokait. Ezúttal magyardombegyházi kollégánk, Mladonyiczki Zoltán tevékenységét és élményeit ismerhetik meg olvasóink.

– Magyardombegyházon én vagyok a negyedik falugondnok – mutatkozik be Mladonyiczki Zoltán. – Hogy őszinte legyek, nem nagyon kapkodott senki ezért az állásért, hiszen a korábbi kollégák közül ketten is fiatalon távoztak az élők sorából, egyikük munkakezdése előtti éjszakán... Nem akartam falugondnok lenni. Azt sem tudtam, mi fán terem ez a foglalkozás. A helyi sertéstelepen dolgoztam biztonsági őrként, meg sem fordult a fejemben, hogy máshová menjek. A fizetéssel is elégedett voltam. Amikor 2007-ben az önkormányzat falugondnokot keresett, többen kérdezték, miért nem adom be a pályázatom. Egyszer a polgármester is megállított az utcán és biztatózott. Azzal érvelt, szeretné, ha olyan fiatal helybéli látná el a szolgálatot, akivel neki is jó a kapcsolata. Végül addig duruzsoltak a fülembé az emberek, hogy úgy döntöttem, megmérettetem magam. Közben telefonon érdeklődtem az egyesületnél, miről is szól pontosan ez a tevékenység. Sok olyat hallottam, amiről korábban fogalmam sem volt, már csak azért sem, mert nálunk nem egészen úgy működött a gondnokság, mint ahogyan kellett volna. Három pályázat érkezett, és engem választottak. Ekkorra már elszántam magam: ha már ezt hozta a sors, végezzük szabályos keretek között ezt a missziót. Mert én misszióknak tartom a falugondnokságot.

– *Tizenegy év telt el azóta. Miként tekint vissza erre az időszakra?*

– Vegyes érzésekkel. Az első öt évem harcokkal telt el, sokszor öltre menő küzdelmeket folytattam a helyi képviselő testülettel. Mivel gyerekkoromban nem volt módomban az országot bejárni, örömmel vettem részt az egyesület által szervezett látóutakon. Mindig úgy indultam el, na, ez lesz az utolsó. Ezeken a szakmai kirándulásokon sok tapasztalatot szereztem, melyeket igyekeztem otthon hasznosítani. Sajnos, nemigen sikerült, de nem miattam. Szerencsére a következő ciklus meghozta a változást. Mivel annak idején az alpolgármester is pályázott a gondnoki állásra, elvállalta a helyettesítésemet. Amikor erre először sor került, hamar rádöbbsent, hogy milyen szer-teágazó és időigényes elfoglaltságot igényel a falugondnokság. Ettől kezdve a polgármester és ő is mindenben mellettem állnak. Mivel a szolgálat nem töltené ki teljesen a munkaidőmet, „mindenesként” besegítek az önkormányzat közmunka programjába. Mertünk nagyot álmodni, és most kezd beérni a gyümölcs.

– *Milyen élményekkel gazdagodott az évek során?*

– Annyi minden történt már velem, hogy akár könyvet is írhatnék róla. Hirtelen nehéz egyet-kettőt kiragadni. A faluban „mindenki Zoli bácsija” vagyok. Négygyermekes apukaként érthetően szívvel-lélekkel végzem a gyermekszállítást. Amit most elmesélek, az is ehhez kapcsolódik.

Falunkba költözött egy házaspár, akiknek négy gyereke állami gondozásba került, nevelőszülőknél voltak elhelyezve. Egyszer autóval elvittem őket látogatásra. Egy-két hónap múltán visszakerültek hozzájuk a csemetéik. Vittem őket bölcsődébe, óvodába. Vásárolni is együtt jártunk. Ilyenkor hozzám bújta a kicsi, így mutatta ki ragaszkodását, ám ezt az apuka nem nézte jó szemmel. Az idősekkel is megtalálom a hangot. A házi segítségnyújtás bevezetése óta a bevásárlás és az ebédhordás hozzájuk tartozik, azóta kevesebbet járom a határt. Előtte hat-hét évig naponta szállítottam az ebédet. Egy kedves öreg bácsi mindennap pálinkával várt, előre ki volt öntve a két pohárkába. Nyilván nem ittam meg, mivel autót vezettem. Hiába biztatózott, hogy ő hajdanán lovaskocsival fuvarozott, és nem utasította vissza az alkoholt. Szombaton, amikor kenyeret vittem neki, direkt biciklivel mentem, hogy tudjak vele koccintani. És szombaton soha nem kínált meg! Máig nem tudom a magyarázatot, miért csak hétköznap várt pálinkával.

– *Mit jelent az ön számára a szeniorság?*

– Amikor tavaly novemberben felkért az egyesület, hogy Békés megyében kellene ezt a tevékenységet folytatnom, megint csak bizonytalan voltam, mint a legeslegelején, a falugondnoki pályázatnál. Végül igent mondtam, hiszen közben sok jót hallottam a szeniori munkáról, és úgy gondoltam, talán már én is rendelkezem annyi tapasztalattal, hogy érdemes lesz átadnom. És ez így is van. Azt sem titkolom el, hogy magam is tanulok a fiataloktól. Egy napot töltök velük és ők is egy napot töltenek velem. Láttam néhány dolgot, amiről korábban nem tudtam, vagy máshogy képzeltem el. Bár nem ismertem személyesen Kemény Berci bácsit, mondását én is magaménak tartom: „Akkor vagy jó falugondnok, ha már tudsz nemet mondani!” Mivel egyre több feladatot kell ellátnunk, muszáj meghúzni egy határt. Nem árt, ha tudják ezt az újak is. Ahogyan azt is tudniuk kell, hogy ezt a missziót csak alázattal lehet csinálni.

Romániai Falugondnokságok Szövetsége konferenciája

Szükség van a vidékre

Falugondnokoknak, lelkészeknek, polgármestereknek, illetve közösségfejlesztésben érdekelteknek nyújtott elemző és előremutató programot 2018. augusztus végén a Romániai Falugondnokságok Szövetsége, ahol egyesületünk is képviseltette magát. Részleteket közlünk a szekelyhon.ro honlapon megjelent cikkből.

Falvaink gazdasági megerősödésének lehetőségeire fókuszáltak az előadások, tapasztalattalosztások a Romániai Falugondnokságok Szövetségének háromnapos munkaértekezletén és konferenciáján. A helyszín, Homoródkarácsonyfalva kiváló példaként szolgált erre: a közelmúltban még azt vetítették előre, hogy 2020-ra ez a falu rajta sem lesz a térképen. A helyben lakó, fiatal, összetartó, kalákázó családok megélhetési álmai rácáfoltak erre. Azért dolgoznak, hogy a fiatalok ne vándoroljanak el és az idősek méltóságteljesen, saját hajlékukban élhessék életüket, ugyanakkor a vidék visszanyerhesse valódi arcát.

Kemény Bertalan nevéhez fűződik a falugondnoki szolgálat létrejötte Magyarországon. A kertészmérnökből lett falufelkészítő dolgozta ki a módszert, amely azóta Magyarországon, Erdélyben és a Vajdaságban emberek százezreire segít, akik apró falvakban, tanyákon magányosan, szerény körülmények között élnek. A szolgálat Magyarországon 1990 óta működik, törvényi szabályozás szintjén 1996-ban jelent meg.

Balázs Sándor, a Romániai Falugondnokságok Szövetségének elnöke így foglalja össze: „segít annak, aki már nem tud segíteni magán”. A romániai szervezet tizenegy éve alakult, Kemény Bertalan biztatására. Sajnos hazánkban eddig nem sikerült a szolgálat törvényi szabályozása: egyházak, segély- és civil szervezetek biztosítják a hátterét, anyagi fedezetét pedig nagyrészt a Bethlen Gábor Alap. Hargita megye kivétel: a megyei tanács rendszeresen ír ki falugondnoksági pályázatot.

A szövetség kisebb-nagyobb találkozói kezdetben a szociális gondokkal foglalkoztak, később a közösségfejlesztés témában a kaláká intézményét újítták fel – számos eredményes kalákát szerveztek. Idéntől Magyarország Kormányának támogatásával a közösség fejlődését, erősítését segítik. A karácsonyfalvi rendezvénysorozat a falu gazdasági megerősödésének elméleti és gyakorlati kérdései voltak a középpontban. „Hatalmas munkaerő van vidéken” – vallja Balázs Sándor. Miként lehetne pénz is a zsebében? Úgy is, ha a leszakadt területekről Magyarországon dolgozók jövedelmük egy százalékát visszautalhatnák szülőhelyüknek – foglalták bele a konferencia zárónyilatkozatába.

Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspöke a közösségért végzett munka tekintetében az egyház, az önkormányzat és a Romániai Falugondnokságok Szövetségének együttműködésében látja a jövőt. „Egymásban ne versenytársat lássunk” – fogalmazott. A közelmúltban szembe állították a várost a faluval, a templomot az iskolával, a vallást a tudománnyal. A falu ma is a tiszta lélek, magatartásforma és gondolkodás helye. Ne úgy

nézzünk a városra, mint a jövő kizárólagos hordozójára, hiszen a falu és a város egymást erősítik. Ezért szükséges, hogy a falugondnokság mint mozgalom ne torpanjon meg. Az Istennel való kapcsolatot nem a templomban, hanem a másik emberrel való viszonyban lehet kimutatni. „Egymást segítve tegyük boldoggá egymást.”

A Falugondnokságok Duna–Tisza Közi Egyesületének munkatársától, Sümeginé Ország Editől megtudtuk: 1500 tanya- és falugondnokság Magyarország népességmegtartó képességét munkálja. Létrejöttében szükség van a helyi akaratra, egy emberre és gépjárműre. A szolgáltatás személyválogatás nélküli, élethelyzetfüggő és ingyenes. Majdnem három évtized során sokat változott a falugondnokok munkaköre. Volt falurombolás, változott az egészségügyi, szociális és államigazgatási rendszer, a gazdasági, közigazgatási és jogi környezet. A bedőlt hitelek miatt városról tanyára költöztek a családok – meg kell tanítani őket ott élni. Megszűnt a háromgenerációs család, elmagányosodnak az emberek. Iskolákat zártak be, elköltöztek a fiatal családok – csak járművel küzdhetnek le a távolságok. Leépültek a kis települések önkormányzatai is.

A falugondnokság helyben nem elérhető szolgáltatásokat nyújt. Új feladatok jelentkeztek az idősek egészségromlásával, például a napi egyszeri meleg étkezés biztosítása. A törvényi szabályozás merev kereteket is jelent. Több szabadság kellene a munkakört ellátóknak, mert néha könnyebb egy-egy helyzetet megoldani helyben, józan ésszel és azonnal, mint a bürokráciát végigjárni. Ugyanakkor az egyre nagyobb igényt mutató szociális tevékenység háttérbe szorítja a közösségfejlesztést. A szolgálat mind Magyarországon, mind Vajdaságban megkülönböztetés nélkül segít mindenkinek, akinek arra szüksége van. Ország Edit hiszi: a vidékre szükség van. Ha nem lesz falu, nem lesz város sem.

Schwartz Gyöngyi, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet munkatársaival pályázati forrásból azt kutatja, Magyarország külföldi kapcsolataiban miként indultak, hogyan fejlődtek a határon túli nemzetrészek falugondnokságai. Megtudtuk: Kárpátalján nincs jelen ez a szolgálat, pedig nagy szükség lenne rá. Cseke Miklós, Oklánd Község polgármestere hálás, amiért Karácsonyfalva az állandó helyszíne a szövetség rendezvényeinek, és amiért odafigyelnek azokra, akikre a család vagy a szomszéd nem.

Az előadásokat erdélyi szakemberek tartották. Szó volt falufelkészítésről, az egység gazdaságtanáról, a vidéken való boldogulás lehetőségeiről. Történelmi távlatban is rátekinthettek a részvevők azokra az önszerveződési formákra, amelyek a falusi gazdasági életet mozgatták. Jövőképet nyújtó volt a karácsonyfalvi, magyarországi és gyulakutai fiatal gazdák, illetve szakemberek által megosztott tapasztalatok sora, amelyek alapja a szülőhelyen való boldogulás hite, a családi erőforrások. A kulturális programban fellépett Sorbán Enikő népdalénekes, Könnyű Sándor, a göttingeni filharmónia tagja, valamint a HIFA Románia Egyesület kerekesszékes táncsoportja.

Molnár Melinda

Falun is meg lehet élni

ARomániai Falugondnokságok Szövetsége bennünket is meghívott Homoródkarácsonyfalvára, ahol augusztus végén háromnapos konferenciát tartottak. A múlt, a jelen és a jövő tükröződik a faluban és a meglapsuló idő, a nyugalom, a közösség ereje és a hit járja át a lelkünket, miközben megérkezünk a közösségfejlesztésben érdekelt és ezzel foglalkozó embertársaink közé.

A munkaértekezletet Balázs Sándor, a Falugondnokságok Szövetségének elnöke nyitotta meg. Elmondta: a szövetség a harmadik fázisába lépve a falvak gazdasági megerősödésének elősegítését tűzi ki célul, hiszen azt tudjuk, „ha valakinek pénz van a zsebében, másként tud prédikálni.” Ezt követően Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspökének biztató szavait hallgathattuk meg „a lélek, lélek, de miből élek” gondolat jegyében, majd Sümeginé Ország Edit, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete képviselőjében osztotta meg velünk gondolatait. Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke más elfoglaltsága miatt e-mailben köszöntötte a tanácskozás résztvevőit. Az üdvözlő beszédek sorát Cseke Miklós, Oklánd község polgármestere zárta.

Másnap a csordát elindító kolomp hívogató szavával köszöntött ránk a reggel. Szállásaink ablakaiból kitekintve láthattuk, ahogy a mezőre indulnak az istállókból összevevődő tehének, bivalyok, és a csorda útra kel, hogy lelelje a mára rendelt legelőt a falu határában. Mi pedig elköltve a finom reggelit, elsétáltunk az unitárius templomba, hogy megtekintsük a méltán híres és egyedülálló freskókat. A templom történetét és a hitélet, a közösség bemutatását a lelkész felesége, Benedek Mihályné Enikő (a gyerekeknek a „papnéni”) vállalta fel.

A történelmi és elméleti előadások is érdekesek voltak számunkra, és sokat tanultunk a tapasztalatokra épülő beszámolókból. Elsőként Dr. Máté Szilárdra figyeltünk, aki „Falun is meg lehet élni” címmel egy fiatal állatorvos szemszögéből mutatta be, miért is maradnak falun. Mindenekelőtt kell egy döntés, amit alátámaszt a tenni akarás a nemzetért, a közösségvállalás, a nagyobb szabadság, egy lassúbb élet reménye és hogy maguknak csinálják, amit elérnek. Példákkal is alátámasztotta, hogy van lehetőség, például beszélt a juhászról, aki 10 birkával kezdte, ma pedig 1200 jószágából álló nyáját terelget. Természe-

tesen ehhez is családi összefogás kell és így üzlet lehet belőle, főként, ha feldolgozott formában sikerül értékesíteni a juhhúst. Van, aki a „csak azért is megélek” szemlélettel alapozta meg a jövőjét. Fontos lehet a társulat, ami egy kézben tartja a területet és közösen döntenek el, hol, mit termeljenek. A lényeg: mindenki csinálja azt, amihez ért és ebből próbáljon meg értéket kovácsolni. Osszák meg az információkat és társulással, tudjanak eladható mennyiséget termelni. Fontos megjegyezni: a falugondnok – mint közszereplő – motiválhat abban, hogy meg lehet élni falun!

Ezt követően Sármási-Bocscai János, a Marosvásárhelyi Rádió szerkesztője mesélt rádiósként megélt élményeiről. A falu világa című műsor hallgatottsága a székelyföldi megyékben az első helyen áll. Az adás egy-egy településről kétszer 45 percben jelentkezik. Azt is megtudtuk, hogy miközben sírunk az elöregedett települések miatt, a fiatalok mégis itt fektetnek be, így nem kell félnünk a jövőtől.

A következő két sikertörténet két fiatalemberhez kötődik, akiknek véletlenül megegyezik a nevük. Mindkettőjüket Benedek Mihálynak hívják. Egyikük németországi munkavállalással kezdte a pályáját – almaszedéssel, amit igazán csak mostoha körülmények között végzett, mégis kihívásnak élte meg. Hazatérve arra az elhatározásra jutott, hogy málnaültetvényt telepít. És ezt meg is valósította. Azóta a málnaszedést családi „csapatépítésként” éli meg, hisz' itt aztán lehet beszélgetni. Emellett méhészkedéssel foglalkozik, amit édesapjával közösen kezdett 10-15 családdal, s ezt mára már 85 családra sikerült bővíteni. A másik Benedek diplomás parasztként bivalytartásba kezdett. Neki tetszik a falusi élet és itt szeretne élni. Jelenleg 15 bivalyt tart, de szeretné 30-ra növelni az állományt, hiszen a vaj- és sajt-készítésnek köszönhetően keresik a termékeit, és hogy az igényeket ki tudja, elégíteni, egy kisebb tejfeldolgozó megépítését tervezi.

Végül Hegedűs Béla mutatta be magyarországi gazdaságát. Hetvenöt hektáron gazdálkodik, valamikor csarnokosként kezdte. A sok előadás után jólesett egy kis séta az országban egyedülálló mikroklímával rendelkező szelíd-gesztenye ligetben. Az este további része baráti beszélgetéssel, a helyi viszonyok, problémák boncolgatásával telt.

Bozóki Imre

Nemzeti értékek

A Szelidi-tó és környezete

A Kiskunság egyik legkedveltebb kiránduló- és üdülőhelye tavasztól őszig a Szelidi-tó.

A Kalocsai-síkságon Dunapataj–Kalocsa–Miske–Hajós között egészen szabályos, félkör alakú morotvák mélyednek. A mélyedéseket a Duna ala-

kította ki. Állandóan csak egy morotvában van víz, a védetté nyilvánított Szelidi-tóban.

A tó hossza 5 km, szélessége 150-200 m, mélysége 3-4 m, vízfelülete körülbelül 80 ha. A tó déli partján nyugalmába jutott futóhomok, a Várdomb

Meghívó szakmai műhelyre

Szeretettel hívjuk és várjuk az EFOP-5.2.2-17-2017-00004 Falugondnokság határok nélkül – A falugondnoki szolgáltatás megújításának lehetőségei hálózati együttműködések által című pályázat keretében 2018. október 4-én, csütörtökön 10 órától Magyardombegyházra, a Művelődési Házba (5838 Magyardombegyház, Nagy utca 26.) a Települési jó és rossz gyakorlatok megismerése című szakmai műhelyre.

A programból:

- Magyardombegyház bemutatása – Dús Ildikó polgármester
- A falugondnokság Magyardombegyházon – Mladonyczki Zoltán falugondnok
- Települési jó és rossz gyakorlatok megismerése – fórum
- Ebéd és baráti beszélgetés
- A magyardombegyházi kecsketej-feldolgozó megtekintése

Kérjük, legyenek a vendégeink! Pontos érkezésüket várjuk! Résztételüket telefonon, faxon, e-mailen az egyesület irodájába jelezzék munkatársunknak, Kovács Editnek (telefonon: 76/507-543, faxon: 76/507-544, e-mailen: info@falugondnoksag.hu) 2018. szeptember 27-ig.

látható, amely jelentős régészeti lelőhely, a háromezer éves urnák, számos népvándorlás kori és honfoglalás kori lelettel együtt a Magyar Nemzeti Múzeumban és a helyi múzeumban láthatók.

A tó vize nátrium-karbonátokon és magnézium sókon kívül nátrium-kloridot és nátrium-jodidot is tartalmaz. Összes sótartalma körülbelül 4 százalék. Ez az egyetlen ilyen vízösszetételű szikes tó hazánkban. A talajból sok nátrium-magnézium-karbonát és nátrium-jodid oldódik ki, ezért már a középkorban sebgyógyításra használták, ma inkább idegrendszeri, hormonális és reumatikus bántalmak kezelésére ajánlják.

A víz mikroszkopikus élővilága igen gazdag, a kék algák 29 faja között 4 olyan fajt is találtak, amelyek másutt nem ismertek, a vízben 149 kovámoszat, a tóban és a környékén lévő szikes területeken 156 növényfaj él. Amióta a tó feltöltésére szánt felszíni vizet a Kékesi-rét gyepén pihentetik, gazdagodott a tó és környékének mádvilága.

A Szelidi-tó üdülőhelyként való felendülése az 1930-as években, a kalocsai jezsuita gimnázium üdülőjének felépítésével indult. A mai üdülőtelep létrejötté az 1960-as években kezdődött. A tó déli partja sűrűn beépült, a 800 méter hosszúságú strand közelében szálloda és kemping is működik. A fürdésre alkalmas víz miatt a forgalom nagy. A Magyar Zarándokút által is érintett tó hármas rendeltetésű: üdülés, horgászat, természetvédelem.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu
honlap: www.falugondnoksag.hu
iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörszéné Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Moiskó Csilla,

Tördelő: **Almás László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét